

Online földrajzverseny elődöntő 1 - középiskola 2019-20

Készült az Eötvös Loránd Tudományegyetem, EFOP-3.4.4-16-2017-00006 számú, „Belépő a tudás közösségébe, MTMI szakok és pályák népszerűsítése a középiskolások körében” című projektje keretében.

Szerzők: dr. Makádi Mariann

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

1. Elődöntő – KÖZÉPISKOLA

Választásos feladatok

1. Melyiknek nem felépítő kőzete a bazalt?
  - A. Etna
  - B. Le Puy
  - C. Mauna Loa (Hawaii-szigetek)
  - D. Vadállókövek a Visegrádi-hegységben
2. Melyik a kontinentális kőzetburok legkisebb tömegszázalékban előforduló eleme?
  - A. magnézium
  - B. kalcium
  - C. vas
  - D. szilícium
3. Hogyan alakulhat ki kavics?
  - A. abráziós által
  - B. sziklaomlás által
  - C. folyóvízi szállítás során
  - D. szél általi szállítással
4. Hol lenne egy gránitdarab térfogata a legnagyobb, ha elvinnénk az adott helyszínre?
  - A. Atacama-sivatagban februárban
  - B. Góbi-félsivatagban januárban
  - C. Kizil-kumban februárban
  - D. Pó-alföldön márciusban
5. Hol nem változna a gránitdarab térfogata az év során?
  - A. Greenwich egyik parkjában
  - B. a Baradla-barlangban
  - C. a Postojnai cseppkőbarlangban
  - D. a halleini sóbányában
6. Elméletileg hol a legnagyobb mértékű a levegő felmelegedése?
  - A. é.sz. 40° északi lejtő, erdő és borult égbolt
  - B. d.sz. 40° déli lejtő, köves felszín és kissé felhős égbolt
  - C. d.sz. 40° északi lejtő, szántó föld és tiszta égbolt
  - D. é.sz. 40° északi lejtő, homok felszín és tiszta égbolt
7. Mi járulhat hozzá az eljegesedés kialakulásához?
  - A. hideg, csapadékos őszi időszakok
  - B. hideg telek
  - C. meleg nyarak
  - D. hűvös nyarak

8. Milyen változások történhettek a negyedidőszaki jégkorszakban ?
- A. A Világtenger szintje csökkent.
  - B. Tavak alakultak ki a végmorénasáncok mögött.
  - C. Az Alpok gleccserei előre nyomultak.
  - D. Megemelkedett a Kárpát-medencei folyók vízszintje.
9. Milyen lehetett a Finn-tóvidék képe az utolsó eljegesedés idején?
- A. Gleccserek nyomultak előre a területére.
  - B. Tavak töltődtek fel csapadékvízzel.
  - C. Belföldi jégtakaró borította be egész területét.
  - D. Folyók meandereztek a területén.
10. Az utolsó eljegesedés idején hol voltak gleccserek, ahol ma már nem találkozhatunk gleccserekkel?
- A. Kárpátok
  - B. Alpok
  - C. Pennine
  - D. Pireneusok
11. Honnan kapta a nevét a dolomit kőzet?
- A. Az olaszországi Dolomitok hegységről.
  - B. Egy francia geológusról.
  - C. Egy olasz településről.
  - D. Egy, az Alpokban élt ősi népcsoportról.
12. Mit nevezünk barlangnak Magyarországon?
- A. A Föld szilárd kérgében természetes úton keletkezett, ember számára járható méretű üreg.
  - B. A barlang a Föld szilárd kérgében lévő, ember számára járható méretű üreg.
  - C. Kőzetben vagy fában kialakult üreg.
  - D. Legalább 2 méter magas, mészkőben, oldással kialakított üreg.
13. Melyik állítás **nem** igaz a negyedidőszakra?
- A. A lösz ebben az időszakban alakult ki.
  - B. Benne élünk.
  - C. A legrövidebb földtörténeti időszak.
  - D. A középidő időszaka.
14. Mi jellemző az óceánközépi hátságokra?
- A. Sohasem emelkedik a tenger szintje fölé.
  - B. Andezit vulkánosság jellemző rá.
  - C. Távolodó lemezszegélyek mentén alakul ki.
  - D. Párnalávák képződnek a területén.

15. A kőszén képződésére jellemző:
- A. Planktonmaradványokból jön létre.
  - B. Egykori dús erdők maradványaiból alakul ki.
  - C. Általában nem a képződési helyén halmozódik fel.
  - D. A fedőrétegek súlya alatt, oxigéntől elzártan indul meg a szenesedés folyamata.
16. Csak óceáni területeket magába foglaló kőzetlemez:
- A. Arab-lemez
  - B. Antarktisz-lemez
  - C. Nazca-lemez
  - D. Indo-ausztráliai-lemez
17. Süllyedő medence feltöltődésével kialakult síkság.
- A. Germán-alföld
  - B. Hindusztáni-alföld
  - C. Mississipp-i-alföldje
  - D. Alföld
18. Melyik vulkáni kísérőjelenség?
- A. szolfatára
  - B. karsztvíz
  - C. gejzír
  - D. moréna
19. Hol, hogyan alakulhat ki a képen látható képződmény?
- A. fagy miatt periglaciális területen
  - B. szélrózsió hatására sivatagban
  - C. kiszáradó agyagfelszínen
  - D. völgytalpon, hordalékkúp területén

20. Melyik az újidő harmadidőszakában keletkezett kőzet?
- A. gránit a Velencei-hegységben
  - B. hárshgyi homokkő a Budai-hegységben
  - C. vörös mészkő a Gerecsében
  - D. pannon homok Külső-Somogyban
21. Miben hasonlít a Föld a Jupiter típusú bolygókhoz?
- A. szilárd kőzetburka van
  - B. a Nap körül kering

- C. kicsi a sűrűsége
- D. sok holdja van

22. Teleki nevével találkozhatunk Afrika térképén. Mit neveztek el róla?
- A. az Atlasz-hegység egyik csúcsát
  - B. a Kelet-afrikai-árok egyik tavát
  - C. egy bazaltfennsíkot
  - D. egy tűzhányót

Igaz-hamis feladatok

23. Az egész földképeny a nagy nyomás és hőmérséklet hatására viszonylag képlékeny állapotban van, ezért a merev, szilárd kőzetlemezek el tudnak mozdulni rajta.
24. A dél-afrikai aranybányákban a bányászok munkahelyén a hőmérséklet elérheti az 50 °C-ot is, mert a geotermikus gradiens az átlagnál gyorsabban nő.
25. A redők a kőzetburokban lejátszódó, oldalirányú nyomás hatására kialakuló szerkezeti formák.
26. A legtöbb rögzösödött hegység egy korábbi gyűrthegység feldarabolódott, lekopott maradványa, amely már nem őrzi a gyűrt szerkezet nyomait.
27. Izland területén előfordulnak rétegvulkánok, mint például a Hekla.
28. Vetődés során a kőzetrétegek elmozdulása miatt takaróredők is keletkezhetnek.
29. A lávafolyásoknak a lávaalagutak lehetnek a tanúi.
30. A Föld legmagasabb vulkánja egy ma már nem aktív sztratovulkán.
31. A vulkáni kisértőjelenségekhez tartoznak a szénsavas források is, mint pl. Erdély borvizei és a Bükk csevicéi.
32. A gejzír elnevezés Izlandról származik.
33. A Kanári-szigetek tűzhányói forrópont fölött alakultak ki.
34. A földrengés intenzitása és pusztítása mindig az epicentrumában a legnagyobb.
35. A Richter-skála hasonló a Mercalli-skálához, 12 fokozatú.
36. A mállás következtében kialakuló vas-oxid festi vöröses színűre a trópusi vidékek málladéktakaróit.
37. A bazaltorgonák anyaga a lehulló vulkáni porból összecementálódott vulkáni tufa.
38. A mélytengeri árkok csak szárazföldi kőzetlemezek határán alakulhatnak ki.

39. A kőzetlemezek egymás melletti elcsúszása során erős földrengések pattanhatnak ki.
40. Lépcsős vetődések képlékeny kőzetrétegekben alakulhatnak ki.
41. Alábukó lemezszegélyek mentén a földrengések mindig ugyanabban a mélységben pattannak ki.

Rövid válaszos feladatok

42. Az 1960-as chilei földrengés mely természeti jelenséggel éreztette hatását Indonéziában?
43. Minek a hatására görbültek el a képen látható fák?

44. Melyik az az ásvány, amely többek között a gránitban is megtalálható, és mangánnal színezett változata az ametiszt?
45. Mi a közös a cseppkő és a löszbaba anyagában?
46. Sok helyen kialakultak szikesek. Milyen kémhatású a szikes talaj?
47. Melyik földtörténeti idő vezérváltozata látható a képen?

48. Melyik az a kőzet, amely szürkés fekete színű, tömött szerkezetű, egyik legfontosabb ásványa az olivin és oszlopos elválású lehet?
49. Mi lehet a homokkő kötőanyaga, ha sósavba dobva szemcsékre esik szét?
50. Milyen talaj alakul ki Magyarországon lösz alapkőzeten?